

Kandidatuppsats

Studentradion i Sverige - En väg in i karriären?

Författare: Thomas Andersson
Handledare: Per-Henrik Holgersson
Seminarieexaminator: Gunnar Ternhag
Kursexaminator: Thomas Florén
Huvudområde: Ljud- och musikproduktion
Kurskod: LP2005
Poäng: 15 hp
Examinationsdatum **2016-01-26**

Högskolan Dalarna
791 88 Falun
Sweden

Abstract

Studentradiokulturen har funnits i Sverige i trettio år, och har vuxit mer och mer de senaste åren. Trots detta så är kulturen oerhört outforskad. Denna undersökning syftar till att bidra till en ökad förståelse kring hur denna kultur ser ut idag samt ta reda på hur ett studentradioengagemang kan leda till en ökad chans att göra karriär inom radiobranschen. Genom halvstrukturerade djupintervjuer som metod intervjuas fyra respondenter som har gått från att vara studentradioaktiva till att vara yrkesverksamma inom radiobranschen. Med hjälp av begrepp ur Bourdieus nätverksteori samt kunskapsformsbegrepp visar resultatet att ett studentradioengagemang ligger till god grund för en karriär inom radiomediet.

Keywords

Studentradio, Karriär, Radiobranschen, Socialt kapital, Färdighetskunskap

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte och frågeställning	4
Avgränsning	5
Bakgrund	5
College Radio	6
Studentradion i Sverige	7
Studentföreningar	7
Tidigare forskning	8
Teori	9
Socialt kapital	9
Färdighetskunskap och informellt lärande	10
Metod	11
Urval	12
Respondenter	12
Intervju och efterarbete	13
Etiska överväganden	15
Resultat & analys	16
Tematisk analys	16
Studentradio som karriärväg	16
Det sociala kapitalet	17
Skillnader och likheter	17
Studentradion föder intresset för karriärvalet	18
Sammanfattning	18
Diskussion.....	20
Metodkritik	21
Vidare forskning	22
Käll- och litteraturförteckning	23
Elektroniska källor	24

Inledning

Studentradiokulturen i Sverige har blivit större och större de senaste åren. Studentradion i Sverige (SRS) är ett nationellt organ som samlar Sveriges olika studentradiostationer.¹ Att fler och fler personer börjar sända studentradio är tydligt då medlemsantalet hos SRS har ökat från 21127 stycken år 2011, till 24474 stycken år 2014. Antalet medlemsstationer har också ökat från 7 stycken år 2011, till 12 stycken år 2014.

Mitt eget intresse för studentradio tar avstamp i starten av mina studier i Ljud- och musikproduktion på Högskolan Dalarna i Falun. Första kursen på första terminen var just radioproduktion. Innan denna kurs så hade jag aldrig haft en tanke på en karriär inom radiobranschen, musikbranschen var mitt enda mål, dock så fastnade jag för radio redan första dagen. Detta intresse har växt under tidens gång till den grad att jag idag sitter som ordförande i Dalarnas Studentradio (DUR).

Den svenska studentradiokulturen är väldigt outforskad, trots att den funnits i över trettio år. Detta till skillnad från vår motsvarighet i USA, College Radio, som det finns mycket skrivet om. Därav så ämnar denna undersökning att bidra till en ökad förståelse kring den svenska studentradiokulturen och hur ett engagemang i en studentradioförening eventuellt kan bidra till ökade chanser att senare bli yrkesverksam inom radiobranschen.

Syfte och frågeställning

Syftet med denna undersökning är att försöka ta reda på om ett engagemang inom en studentradioförening kan ligga till grund för en karriär inom radiobranschen eller ej. Syftet grundar sig i mitt eget stora studentradiointresse samt att personer i min bekantskapskrets har genomgått processen från att vara studentradioaktiv till att vara yrkesverksam inom radiobranschen. Detta skapar en frågeställning om det finns ett samband inom denna process.

¹ Studentradion i Sverige (SRS). <http://studentradion.se/om-srs/>. Hämtad 2015-11-02.

Frågeställningen har brutits ner till följande två forskningsfrågor;

1. Hur kan ett engagemang inom en studentradioförening hjälpa till att bygga sin karriär inom radiobranschen?
2. På vilket sätt används engagemanget inom studentradion som ett aktivt verktyg för att komma in i radiobranschen?

Forskningsfrågorna är fristående mot varandra. Den första forskningsfrågan är huvudinriktningen för denna undersökning samtidigt som den andra forskningsfrågan är en intressant följdfråga som kommer behandlas något kortare i undersökningen.

Avgränsning

Att vara yrkesverksam inom radiobranschen innebär ett stort antal möjliga yrkesområden och yrkesroller inom exempelvis public service, produktionsbolag och ljudreklam för att nämna några få. Denna undersökning kommer avgränsas till public service då samtliga respondenter är verksamma inom denna verksamhet.

Bakgrund

Svensk studentradio i sig är relativt outforskad, vilket resulterar i att det blir problematiskt att förankra denna undersökning i tidigare utförd forskning om ämnet på lokal nivå här i Sverige. Sökning av tidigare forskning inom just studentradio har skett online via sökmotorer, Högskolan Dalarnas bibliotek av litteratur och vetenskapliga artiklar, Swepub samt Kungliga Biblioteket.

Om man däremot vänder blicken till studentradions motsvarighet i USA, College Radio, så finns det en uppsjö av skrivelser om ämnet. Denna undersökning kommer därför att ta hjälp av dessa för att skapa en förståelse för studentradio som medium.

College Radio

College Radio i USA kan spåras ända tillbaka till tidigt 1900-tal.² Redan 1917 började University of Wisconsin att experimentera med radiosändningar på deras dåvarande station 9XM som senare fick namnet WHA, dock utan giltig licens. De första sändningslicenserna för College Radio delades ut i början av 1920-talet till bl.a. University of Wisconsin och University of Minnesota. Historien gör dock tydligt att det inte var enkelt att hålla dessa stationer igång då de flesta inte sände mer än tre år innan de gick i graven. Man menar att dessa misslyckanden berodde på många orsaker, bl.a. ekonomiska bekymmer. Forskare menar att stationerna heller inte fick uppbackning av själva lärosätet, då ledningen oftast inte såg radiomediet fulla potential. Stationerna ansågs vara en perifer del av institutionens huvudsyfte.³ Stationerna fick heller inte stor hjälp av myndigheten som delade ut frekvenser på FM-bandet. Oftast fick stationerna de sämst fungerande frekvenserna, dessutom var det inte ovanligt att studentradiostationerna fick dela frekvens med andra kommersiella aktörer och då blev tilldelade den minst fördelaktiga sändningstiden på dygnet.

Detta ändrades dock i mitten på 1900-talet då myndigheterna tilldelade tjugo stycken specifika frekvenser för just utbildningssyfte.⁴

Under hela andra hälften av 1900-talet så har College Radio fullkomligt exploderat i USA. Från att det 1947 fanns 38 stycken licenser för just utbildningssyfte så fanns det 1997 fler än 1100 stycken licenser för lärosäten att sända radio.⁵

College Radio-stationer finansieras oftast direkt av lärosätet, men drivs av studenter likt ett företag där studenterna ska utveckla verksamheten och likna de stora kommersiella radiostationerna.⁶

² Sauls, Samuel J. (2000). *The culture of American College Radio*. Iowa: Iowa State University Press. s.9-10

³ ibid.

⁴ ibid. s.10-11

⁵ ibid. s.11-12

⁶ ibid. s. 13-14

Studentradion i Sverige

Studentradion tillkom i samband med att närradion realiserades i Sverige i slutet på 70-talet.⁷ Närradion består av lokala radiosändningar utanför Sveriges Radio med begränsad räckvidd, och är främst avsedd för föreningar av exempelvis ideell, politisk eller religiös sort.

Ofta så delar flera lokala föreningar på en och samma närradiosändare som har en garanterad god hörbarhet inom en radie på fem kilometer.⁸ Den äldsta studentradiostationen i Sverige är Göteborgs studentradio, K103. De har sänt sedan 1979 över Storgöteborg på frekvensen 103.1MHz, men sänder idag även på webben via sin hemsida.⁹ Studentradions syfte beskrivs av Göteborgs studentradio som att främja radio för studenter och radiointresserade, att förmedla information om studentvärlden, att vara studenternas egen radioförening/station samt att bereda möjlighet för främst studenter att sända radio och utveckla kunskaper inom radiomediet.¹⁰

Studentföreningar

Ordet studentförening sammankopplas ofta med benämningen studentkår eller studentnation. På vissa lärosäten har benämningen samma betydelse, på andra så är studentföreningarna helt fristående från lärosätets studentkår eller nation. Studentnationer är inget nytt, faktum är att de första nationerna uppkom i Sverige redan under 1600-talet, då på universiteten i Lund och Uppsala, studentkårer har i sin tur funnits sedan mitten av 1800-talet.¹¹ På högskolor och universitet runt om i landet förekommer det dock många olika typer av studentföreningar inom många olika områden, exempelvis café-, klubb- och pubverksamhet, teaterföreningar, idrottsföreningar och studentradioföreningar för att nämna ett fåtal.¹² Eftersom denna undersökning lägger fokus på studentradioföreningar så kommer resterande text att behandla just denna form av förening.

⁷ Norén, N. (2014). Prolog: Big Bang. I Uppsala Studentradio Alumniförening, *Signaler från ett sopnedkast - en radiohistoria*. s 12-13. Uppsala: Uppsala studentradio alumniförening

⁸ Weibull, L (i.d.). Närradio. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2015-12-01 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/narradio>

⁹ Göteborgs studentradio, K103. http://www.k103.se/om_k103. (Hämtad 2015-12-01)

¹⁰ Göteborg studentradio, K103. §4, Föreningens syfte. I *Göteborgs studentradio, K103 stadga*. Antagen 2014-10-21.

¹¹ Statens offentliga utredningar. (2006) *För studenterna... - om studentkårer, nationer och särskilda studentföreningar*. SOU 2006:36.

¹² ibid.

Tidigare forskning

Examensarbeten ska inte räknas som forskning, bland annat på grund utav att dessa arbeten inte är granskade av andra inom forskarkåren. Dock så kommer jag här presentera två tidigare examensarbeten då dessa har relevans för ämnet.

Ruuth behandlar i sitt examensarbete ämnet studentradio ur en journalistisk synvinkel. Syftet med hennes undersökning är bland annat att redogöra för hur arbetet på en studentradiostation främjar programledarens utvecklande av en yrkesidentitet, med fokus på aktiva medlemmar inom studentradion i Sverige.¹³ Genom intervjuer med två lärarstudenter, en mediakommunikationstudent samt två journaliststudenter så visar resultatet att synen på studentradio skiljer sig mellan de olika studenterna. Framförallt journaliststudenterna skiljer sig markant då de har ett tydligare fokus på att i framtiden satsa på en karriär inom radiobranschen jämfört med studenter från de övriga utbildningarna. Journaliststudenterna, till skillnad från de andra studenterna, visar en större lust att hitta nya utmaningar inom radiomediet samt att de på ett större plan försöker fördjupa sin förmåga att, som Ruuth benämner det, behärska hantverket.¹⁴ Detta blir en intressant aspekt att ha i åtanke när det gäller denna undersökning. Är det möjligtvis så att det är till störst del journaliststudenter som har gått vidare i sin karriär inom radiomediet?

”Engagemang i studentföreningar - förbättrade framtida anställningsmöjligheter?” är titeln på en kandidatuppsats skriven av Millqvist och Segerstolpe. Den undersökningen är av intresse då den behandlar liknande område som detta arbete behandlar, dock ur ett större perspektiv. Millqvist och Segerstolpes arbete syftar till att ta reda på om man som frivilligt engagerad inom en studentförening, oavsett inriktning, kan skaffa sig ett kontaktnät som är av betydelse då man kommer till det stadiet då man ska söka arbete. Resultatet av deras undersökning visar att ett engagemang inom en studentförening ligger till grund för ett gott kontaktnät som förbättrar anställningsmöjligheterna.¹⁵

¹³ Ruuth, M. (2015). *Aha, det är bara studentradio: En kvalitativ studie om medielandskapets underdog och kampen om legitimitet*. Examensarbete. Umeå Universitet. s.4

¹⁴ *ibid.* s.36

¹⁵ Millqvist, J, Segerstolpe, E. (2012). *Engagemang i studentföreningar - förbättrade framtida anställningsmöjligheter?* Examensarbete. Uppsala Universitet.

Teori

För att försöka konkretisera resultaten i undersökningen kommer undersökningen ta hjälp av begrepp inom nätverksteori samt begreppet färdighetskunskap. Inom nätverksteori¹⁶ talar man om olika kapital; fysiskt kapital, humant kapital och socialt kapital är några exempel. Det fysiska kapitalet tar form i fysiska ting exempelvis maskiner och annan utrustning, det humana kapitalet tar form i mänskliga färdigheter och kunnande och det tredje kapitalet är socialt kapital.¹⁷ Denna undersökning kommer lägga fokus på begreppen socialt kapital och färdighetskunskap.

Socialt kapital

Begreppet socialt kapital skapades för ca nittio år sedan av Lyda Judson Hanifan, men började användas flitigt för ca trettio år sedan främst på grund av tre personer; Pierre Bourdieu, James Coleman samt Robert Putnam.¹⁸

Socialt kapital är summan av de resurser, faktiska eller virtuella, som tillkommer en individ eller en grupp som konsekvens av att vederbörande har ett varaktigt nätverk av mer eller mindre institutionaliserade förbindelser av ömsesidig bekantskap och erkännande. (Bourdieu och Wacquant, 1992, s.119)

Bourdieu och Coleman använder begreppet ur ett sociologiskt perspektiv till skillnad från Putnam som använder det ur ett statsvetenskapligt perspektiv. I denna undersökning används begreppet socialt kapital inspirerat av Bourdieu. Lin beskriver begreppet socialt kapital som resurser som man skaffat sig genom sitt sociala nätverk.¹⁹ Att man har studerat vid en högt ansedd utbildning räknas också som en del i sitt sociala kapital.²⁰ Donald Broady har studerat Bourdieus användning av begreppet:

Härmed avses, förenklat uttryckt, tillgångar i form av släktrelationer, vänskapsband, personkontakter, eller det slag av stöd som före detta elever vid samma elitskola gärna ger varandra - - kort sagt "förbindelser". (Broady, 1998, s.14)

¹⁶ Van Hoya, G., van Hooft, Edwin A. J, & Lievens, F. (2009). Networking as a job search behaviour: A social network perspective. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, Vol 82:3. s. 663

¹⁷ Coleman, James S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *The American Journal of Sociology*, Vol. 94, Supplement: Organizations and Institutions: Sociological and Economic Approaches to the Analysis of Social Structure. Chicago: The University of Chicago Press. s.100

¹⁸ Rønning, R, Starrin, B. (2011). *Socialt kapital - i ett välfärdsperspektiv*. Malmö: Liber. s.24-25

¹⁹ Lin, N. (1999). Social Networks and Status Attainment. *Annual Review of Sociology* Vol. 25. Palo Alto: Annual Review. s. 471

²⁰ Broady, D. (1998). *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*. Skeptronhäften nr 15. Uppsala: Uppsala Universitet. s.15

Jag tolkar detta som att socialt kapital innebär att man har ett visst kontaktnät, både professionellt och privat, som man kan dra nytta av i olika situationer. Exempelvis vid jobbsökande, så kan man då ha större chans att få ett jobb om man har kontakter inom den givna branschen. För att koppla detta till denna undersöknings ämne så tolkar jag det som att ett tidigare studentradioengagemang teoretiskt sett skulle kunna leda till ett yrke inom radiobranschen om man har skaffat sig relevanta kontakter under studentradiotiden, exempelvis genom tidigare studentradiokamrater som nu är verksamma inom radiobranschen. Vidare menar Bourdieu att man utan detta sociala kapital är långt ifrån säkrad ett jobb efter att man är färdigutbildad.²¹ En annan viktig aspekt kring det sociala kapitalet, enligt Bourdieu, är att kapitalet endast existerar om och när dessa förbindelser ”omsätts i något som tillerkännes värde” (Broady, 1998, s.15), alltså i ovan exempel vid det tillfälle då man genom sina kontakter skaffat sig en anställning. Likaså menar Rønning och Starrin att dessa resurser är av sådan art att de kommer oss till godo när vi behöver dem.²² Dessutom menar Bourdieu att individerna i sitt kontaktnät var och en ackumulerar ett kapital och kontakter vilket sammantaget gynnar samtliga i detta kontaktnät.²³

Färdighetskunskap och informellt lärande

Färdighetskunskap är ett begrepp som används av bland annat Dyndahl och Nielsen, som menar att begreppet innebär att man besitter praktiska kunskaper, exempelvis att kunna hantera en mikrofon.²⁴ För att hänföra begreppet till denna undersöknings ämne så förstår jag det som att en kunskap i hur en radiosändning fungerar, innehållande alla delar från mikrofon- och mixerbordsanvändning till användandet av jinglar och mjukvaror, tillräknas studentens färdighetskunskap.

Vidare beskriver Dyndahl och Nielsen hur Folkestad²⁵ har sammanfattat de senaste årens forskning kring formellt och informellt lärande. Formella lärandesituationer innebär

²¹ ibid. s.14

²² Rønning, R, Starrin, B. (2011). *Socialt kapital - i ett välfärdsperspektiv*. Malmö: Liber. s.23

²³ Broady, D. (1998). *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*. Skeptronhäftan nr 15. Uppsala: Uppsala Universitet. s.15

²⁴ Dyndahl, P, Nielsen, Siw G. (2012). Musikproduktion, kunskap och lärande. I G. Ternhag & J. Wingstedt (red.), *På tal om musikproduktion: Elva bidrag till ett nytt kunskapsområde*. Göteborg: Bo Ejeby.

²⁵ Folkestad, G. (2006). "Formal and informal learning situations or practices vs formal and informal ways of learning." *British Journal of Music Education*, 2006, 23:2, s.135-145

aktiviteter som är planerade och ledda av en lärare, kontra informella lärandesituationer som innebär en aktivitet som oftast är frivilliga och självinitierade. Medlemsstationerna i SRS är ideella föreningar med egna styrelser²⁶ vilket gör att sändningarna görs utanför studenternas ordinarie kursplan. Detta förstår jag som att all kunskap som intas genom ett studentradioengagemang tillräknas det informella lärandet.

Metod

Empirin för denna undersökning har samlats in genom djupintervjuer av halvstrukturerad²⁷ art. Djupintervjuer tillhör den kvalitativa undersökningsmetoden, som av Hartman benämns som att ”*man försöker nå förståelse för livsvärlden hos en individ eller en grupp individer*” (Hartman, 2004, s.273). Att dessa intervjuer är av halvstrukturerad art betyder att jag har använt mig utav ett antal förutbestämda intervjufrågor som jag har ställt till var och en av respondenterna. Utöver detta så har jag även haft möjlighet att ställa följdfrågor till respondenterna. Begreppet halvstrukturerad kännetecknas av att man använder sig utav öppna frågor med möjlighet till djupdykningar i respondentens svar genom följdfrågor vilket medför en stor grad av möjlig upptäckt i svaren samtidigt som strukturen medför goda möjligheter till analys utifrån likheter.²⁸ Valet av denna metod grundar sig i det faktum att empirin som jag samlat in beskriver hur intervjupersonerna uppfattar ett fenomen, de beskrev detta fenomen utifrån sina egna tankar och upplevelser. Detta står i motsats till den kvantitativa undersökningsmetoden vars resultat har för avsikt att kunna kvantifieras i numeriska relationer.²⁹ Repstad³⁰ tar upp problematiken med att det ligger i människans natur att kvantifiera, dock så ska jag försöka hålla dessa numeriska relationer sekundärt och fokusera på den kvalitativa metodens process.

Inom den kvalitativa undersökningsmetoden, framförallt när det gäller intervjuer, så talar man om två olika benämningar på den intervjuade personen; informant eller respondent.

²⁶ Studentradion i Sverige (SRS). §9.1, Skyldigheter. I *Studentradion i Sveriges stadga*. Antagen 2014-10-12.

²⁷ Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun: Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur. s.103

²⁸ Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun: Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur. s.103

²⁹ *ibid*.

³⁰ Repstad, P. (1999). *Närhet och Distans: Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. s.9

Informanter används om man som forskare vill ta reda på något som redan har hänt, man använder informanten som en extra observatör eller om man vill ta reda på uppfattningar om någon annans åsikt. Benämningen respondent pekar istället på att man vill ta reda på den intervjuades egna åsikter och uppfattningar.³¹ Grundat på dessa formuleringar så kommer härnäst benämningen respondent användas i denna undersökning.

Min tillgång till fältet faller sig naturligt då den studentradiostation som jag är ordförande för är medlem i SRS vilket är en organisation som arbetar för att främja studentradioverksamheten i Sverige.³² Genom denna organisation har jag enkelt fått tillgång till namn på personer som tidigare varit aktiva inom en studentradiostation och som nu har en karriär inom radioyrket. Förutom denna ingång så har jag även personer inom mitt egna sociala kapital och min bekantskapskrets som tidigare varit studentradioaktiva, som numer är yrkesaktiva inom Sveriges Radio som jag använt som respondenter.

Urval

Då undersökningen ämnar ta reda på hur ett tidigare studentradioengagemang berikar utövaren i sitt yrkesverksamma liv inom radiobranschen anser jag att respondenterna bör minnas väl hur det var att arbeta med studentradio. Av denna anledning kommer valet av respondenter avgränsas utifrån anställningstid, dock ej längre än fem år. Dessutom så kommer endast personer som anställdts direkt efter sin studietid att tillfrågas som respondenter.

Respondenter

Respondent	Utbildning	Tid som medlem	Tid som yrkesverksam
Respondent 1 (R1)	Ljudproduktion	1,5 år	5 månader
Respondent 2 (R2)	Ljudproduktion	2,5 år	5 månader
Respondent 3 (R3)	Ljudproduktion	1 år	2 år
Respondent 4 (R4)	Journalistik	2 år	2,5 år

³¹ ibid. s.10

³² Studentradion i Sverige (SRS). <http://studentradion.se/om-srs/>. Hämtad 2015-10-14.

Intervju och efterarbete

Med hänsyn till undersökningens storlek blev antalet respondenter totalt fyra stycken. Av dessa så har jag en personlig vänskapsrelation med två av respondenterna, en respondent blev jag uppmärksam på av en lärare på Högskolan Dalarna och den tredje kom jag i kontakt med via SRS. Att intervju mer eller mindre bekanta personer kan föra med sig både för- och nackdelar. Det förefaller en viss risk att respondenten möjligtvis inte svarar så utförligt som man skulle önska då respondenten tror att forskaren redan vet så mycket om personen i fråga, å andra sidan så kanske bekantskapen medför att respondenten känner sig mer trygg med forskaren och därav svarar väldigt fritt och ohindrat. Repstad tar kortfattat upp denna problematik och beskriver en liknande situation som han upplevt. Jag tolkar hans text som att det inte finns något rätt eller fel, att intervju bekanta personer kan medföra både för- och nackdelar.³³

Den inledande kontakten med respondenterna togs via sociala medier, närmare bestämt via chattfunktionen på Facebook. Jag inledde kontakten med att presentera mig varpå jag kortfattat beskrev ämnet och syftet med min undersökning. Därefter frågade jag om personen kunde tänka sig att ställa upp på en telefonintervju. Avslutningsvis så presenterade jag min estimerade tidsåtgång för intervjun. Själva intervjutillfällena öppnades upp med att jag informerade ännu en gång om ämnet och syftet med undersökningen, dessutom så klargjorde vi om jag hade respondentens godkännande att spela in intervjun.

Efter intervju med R1 så funderade jag på om mina intervjufrågor var tillräckliga varpå jag bestämde mig för att se denna intervju som en pilotintervju. Gillham menar att en pilotstudie kan liknas vid ett experiment där man som forskare ska intervju en person av samma sort som de egentliga respondenterna, där forskaren sedan ska insamla kommentarer från de intervjuade personerna för att förbättra sina intervjufrågor.³⁴ Då min intervju med R1 inte var planerad som en pilotintervju ställde jag inte frågor till R1 om själva intervjuens genomförande. När jag gick igenom mina frågor så bestämde jag mig för att behålla frågorna i deras befintliga form, dock så gjorde jag en mindre revision utan att ändra på själva frågan i

³³ Repstad, P. (1999). *Närhet och Distans: Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. s.68-69

³⁴ Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun: Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur. s.107

sig. Då intervjuerna med R2, R3 och R4 innehöll samma frågor som med R1 valde jag att behålla intervjun med R1 som en komplett intervju till denna undersökning.

Eftersom jag skulle behöva resa till respondenternas hemstad för att genomföra personliga intervjuer så skulle det krävas att samtliga fyra intervjuer kunde genomföras på en och samma dag. Då det var en komplicerad process att försöka boka in samtliga intervjuer på en och samma dag så valde jag att genomföra intervjuerna via telefon. Att genomföra intervjuer via telefon har både för- och nackdelar. Gillham³⁵ påvisar ett antal positiva aspekter bland annat att en telefonintervju inte är bunden till en geografisk plats, man kan genomföra en intervju med en person som är hundratals mil bort. Den främsta negativa aspekten med telefonintervjuer är att man går miste om ickeverbala element såsom kroppsspråket vilket är en stor del utav en intervju då vi via kroppsspråket förmedlar en viss empati och personkemi.³⁶ Under intervjuerna till denna undersökning så anser jag att jag har fått ut den information som jag var ute efter trots att intervjuerna gjordes via telefon, jag tror inte att personliga intervjuer hade bidragit väsentligt mycket extra. Under intervjun med samtliga respondenter så informerade jag om att deras deltagande är helt frivilligt och att det är respondentens rätt att när som helst avbryta sitt deltagande.

Samtliga intervjuer har transkriberats i sin helhet. Det finns saker som är legitima att utesluta när man transkriberar, exempelvis småord som inte tillför något till svaret samt upprepade interjektioner.³⁷ Under transkriberingen av denna undersöknings intervjuer så har även dessa interjektioner transkriberats.

³⁵ *ibid.* s.141-147

³⁶ *ibid.* s.144

³⁷ *ibid.* s.169

Etiska överväganden

Denna undersökning tar hänsyn till och utgår ifrån de forskningsetiska principer fastställda av Vetenskapsrådet samt dess fyra huvudkrav³⁸. Informations- samt Samtyckeskravet följs då respondenterna blivit informerade om att deras medverkan är frivillig och att de har rätt att avbryta sitt deltagande när som helst. Konfidentialitetskravet följs då samtliga respondenter har blivit avidentifierade i undersökningen. Nyttjandekravet följs då de insamlade uppgifterna endast används i samband med denna undersökning.

³⁸ Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

Resultat & analys

Tematisk analys

Med hjälp av mina forskningsfrågor kom jag fram till fyra teman i vilka resultatet redovisas. Dessa teman utgår från den tidigare forskningen och den teoribildning som beskrivs i detta arbete och redovisas med hjälp av fyra rubriker: Studentradio som karriärväg, Det sociala kapitalet, Skillnader och likheter samt Studentradion föder intresset för karriärvalet.

Det första temat lägger fokus på vilka sätt en student kan använda sitt engagemang inom studentradion som en ingång i karriären. Det andra temat fokuserar på det sociala kapitalet och försöker tydliggöra hur detta kapital kan ta form i jobbsökningsprocessen. Det tredje temat beskriver skillnader och likheter mellan arbetssättet på en studentradiostation kontra SR, samt hur dessa skillnader och likheter påverkar studenten i övergången från studentradioaktiv till yrkesverksam inom radiobranschen. Det fjärde och sista temat ämnar besvara frågan på vilket sätt studentradion används som ett verktyg för att komma in i branschen. Valet att redovisa resultatet utifrån dessa teman är inte grundat i någon litteratur, det är gjort av eget val.

Studentradio som karriärväg

Samtliga respondenter berättar att deras karriärer startade med en praktikplats på en radiostation, som de tror att de kanske inte skulle ha fått om de inte hade sysslat med studentradio tidigare. Begreppet merit är något som är återkommande i respondenternas svar. R1 tror att hennes tidigare förtroendeuppdrag i sin studentradioförening är en merit som har legat till grund för att hon över huvud taget fick en praktikplats inom radiobranschen. Likaså tror R2 att hans engagemang setts som en merit då det påvisat att R2 har ett genuint radiointresse. R3 är inne på samma resonemang när jag ställer frågan om på vilka sätt hon tror att hennes studentradioengagemang påverkat hennes chans till ett yrke inom radiobranschen:

En hel del tror jag /.../ Och sen tror jag att det är ju säkert en merit när dem tittar på praktikantansökningar /.../ för då skrev jag ju ner att jag hade hållit på med det. Så det tror jag säkert att dem tittar på när dem kollar på alla ansökningar. (R3, 2015)

Vid en jämförelse mellan de fyra intervjuerna så tyder resultaten på att ett studentradioengagemang mycket väl kan ligga till grund för en större chans att starta en karriär inom radiobranschen.

Det sociala kapitalet

R1 berättar att hon tror att det var cirka femtio till hundra stycken studenter som sökte praktik samtidigt som henne på Sveriges Radio (SR), varpå det endast var fyra stycken som fick varsin praktikplats. Om samtliga av dessa fyra personerna hade en bakgrund inom studentradio vet R1 inte, däremot så berättar hon att en utav praktikanterna studerade en utbildning där många tidigare examinerade studenter har fått anställning på SR. R1 utvecklar svaret och spekulerar i att just den utbildningen kanske har ett gott rykte hos SR, varför många från den utbildningen får praktik eller anställning hos SR. Att ha studerat på en högt ansedd utbildning räknas till det sociala kapitalet, vilket gör att en koppling här kan göras mellan det sociala kapitalet och chansen till en anställning. Vidare så anför R2 ett svar som kan kopplas till samma tankegång då R2 menar att det tidigare har vart flertalet studenter från samma lärosäte och samma studentradiostation som respondenten själv som har gått vidare till SR och att på så sätt så kanske SR har goda erfarenheter av personer från respondentens tidigare station.

./.../jag hade ingen speciell ingång, men min chef hade ju vart på (praktikplatsen) så att hon visste ju vad man fick lära sig där, hur man jobbar. Och sen så hade jag vart programledare så mycket, alltså jag har liksom gjort mina timmar så hon visste att jag inte var obekvämt i en studio. (R4, 2015)

De olika respondenterna ger antydningar om att det finns en viss relation mellan jobbsökningarna och det sociala kapitalet.

Skillnader och likheter

Det visar sig vara en viss skillnad mellan hur man arbetar på studentradion kontra SR. R1, R2 och R3 kommer från mindre studentradiostationer och arbetar idag endast med de tekniska delarna kring en radiosändning. Svaren visar att det skiljer sig, rent tekniskt, då SR bland annat har mer resurser samt att man arbetar med mer komplicerade produktioner. Att de tre första respondenterna idag arbetar som tekniker menar de är den största skillnaden då de på studentradion var inblandade i hela produktionen ifrån planering, förproduktion och tekniskt underhåll till självkörande programledning och styrelsearbete, men idag arbetar de inte någonting med själva innehållet i radioprogrammen. Dock så är de överens om att studentradion har givit dem en god grund att stå på när de kom ut i arbetslivet.

/.../ det var ju nästan så att man fick lite såhär grundläggande kunskaper när man höll på med studentradion så att man inte var helt lost när man skulle börja praktisera på SR. Även om det är helt olika sätt att jobba på och helt olika teknik och sådär så är det ju, det är ju fortfarande radio liksom. (R3, 2015)

Även ur programledarsynpunkt finns det likheter och skillnader. När det gäller innehåll i programmen så har man en större frihet på studentradion, man kan testa nya idéer och experimentera på ett sätt som man inte kan göra på SR då de har så pass fasta strukturer och mallar, menar R4. Likheterna visar sig vara tänket kring känsla och närvaro i sändning, vilket R4 har haft möjlighet att träna upp under sin studentradiotid.

Studentradion föder intresset för karriärvalet

Ingen av respondenterna hade en tanke på att ha ett framtida yrke inom radio innan de gick med i respektive studentradiostation. Således pekar resultatet på att studentradion inte aktivt används som ett verktyg för att komma in i radiobranschen.

Vi hade en i våran klass som höll på med studentradio och jag är väldigt tacksam till henne, eftersom hon fick in mig på det. Men hon bara tipsade om att dem skulle ha ett välkomstmöte för hela klassen, så jättemånga i klassen gick på det där välkomstmötet. Och då tänkte jag bara så här, a kul grej! Och sen så när vi sände första gången så kände jag bara wow, det här är verkligen min grej, det här har jag fallenhet för. Och sen så var det skitkul och ju mer vi sände desto mer kände jag att det här skulle jag vilja göra resten av mitt liv, det här var typ det roligaste som finns. Och sen så fick jag jobb på SR och det är ju helt sjukt. (R4, 2015)

Resultaten visar tydligt att det är studentradion som har fött respondenternas tankegångar om att skapa sig en karriär inom radiobranschen.

Sammanfattning

Det förekommer väldigt likartade svar från de fyra respondenterna. Det mest framträdande exemplet är att studentradion verkar vara en bra språngbräda för att få en praktikplats inom radiobranschen. Att praktikplatsen sedan har stor potential att utvecklas till en anställning inom SR är också tydlig då samtliga av de fyra intervjuade personerna har genomgått denna process.

Vidare så visar svaren att det verkar vara stor skillnad i arbetssätt på en studentradiostation jämfört med hur arbetsprocessen ser ut på SR, trots detta så visar respondenternas svar att de på olika sätt har dragit nytta av sina kunskaper från studentradiostationen. Detta går att dra en parallell till begreppet färdighetskunskap, som beskrivs i teorikapitlet som praktiska

kunskaper. Trots att det är olika arbetssätt så har respondenterna ändå samlat på sig olika kunskaper i sitt bagage, som de sedan kan applicera på det nya arbetssättet som de måste assimilera. Möjligtvis kan det vara så att SR ser denna färdighetskunskap, som ett studentradioengagemang för med sig, som en mycket god merit vid arbetssökande.

Min initiella tanke i undersökningen om att det sociala kapitalet hos respondenterna låg till grund för att komma in i karriären, verkar till synes felaktig med hänsyn till respondenternas svar. Samtliga respondenter har svarat att det snarare är deras förkunskaper som har legat till grund för att de har fått in en fot i branschen via praktikplatser, än att det har vart deras sociala kontaktnät som har hjälpt dem på vägen. Dock berättade R4 att hans blivande chef på SR var väl insatt i hur arbetet såg ut på stationen där R4 utförde sin praktik, vilket troligtvis låg till grund för att R4 sedan fick en anställning hos SR. Detta skulle jag vilja hänföra till det sociala kapitalet då det fanns en koppling mellan praktikplatsen och respondentens blivande chef. Visserligen så ger dessa svar en indikation på att även det sociala kapitalet kan spela in när det gäller att söka sig från en studentradiostation ut i arbetslivet, men majoriteten av respondenternas svar pekar ändå på att färdighetskunskap är av större vikt.

Diskussion

Vid en jämförelse med den tidigare forskningen så speglar mitt resultat det resultat som Millqvist och Segerstolpe har kommit fram till, att ett engagemang inom en studentförening ligger till grund för ett gott kontaktnät som förbättrar anställningsmöjligheter.³⁹ Dock påvisar min undersökning att detta kontaktnät inte nödvändigtvis behöver vara den enda hjälpen in i karriären, som studentradioaktiv så skaffar man sig även en färdighetskunskap i form av know-how och erfarenhet som ligger som en god grund i sin karriärutveckling. Det sociala kapitalet är således inte det enda kapital som är av betydelse vid studentens intåg i yrkeslivet. Möjligtvis att detta är tillräckligt i enskilda fall och i andra branscher, mitt resultat visar ändå att färdighetskunskap har större inverkan i denna bransch.

Min andra forskningsfråga anser jag också besvarad, studentradion används till synes inte som ett aktivt verktyg för att komma in i radiobranschen. Dock är antalet respondenter för få för att se detta som en absolut sanning.

I kapitlet tidigare forskning lägger jag fram en frågeställning grundat på Ruuths⁴⁰ arbete där jag vill se om mitt resultat påvisar om det till störst del är journaliststudenter som har gått vidare i sin karriär inom radiomediet. Storleken på min undersökning må vara för liten för att svara på denna fråga, men faktum kvarstår att mina resultat speglar att så inte är fallet då tre av fyra respondenter är utbildade inom ljudteknik och nu är verksamma inom radio. En aspekt att ha i åtanke kring denna analys är att majoriteten av mina respondenter har en helt annan utbildning än respondenterna i Ruuths undersökning, vilket kan medföra en något osäker slutsats. Samtidigt pekar resultatet på att personer utbildade inom ljudteknik tenderar att söka sig till yrkesroller av teknisk karaktär medan journaliststudenter tenderar att söka sig till en programledarroll, dock så är fortfarande denna undersökning inte tillräckligt stor för att se detta som en absolut sanning. Ruuths resultat visar att journaliststudenterna särskiljer sig från de andra respondenterna då journaliststudenterna har ett tydligt fokus på att få en framtida

³⁹ Millqvist, J, Segerstolpe, E. (2012). *Engagemang i studentföreningar - förbättrade framtida anställningsmöjligheter?* Examensarbete. Uppsala Universitet.

⁴⁰ Ruuth, M. (2015). *Aha, det är bara studentradio: En kvalitativ studie om medielandskapets underdog och kampen om legitimitet.* Examensarbete. Umeå Universitet. s.4

anställning inom radiobranschen. Här vill jag påvisa en likhet med mitt resultat då även R4 i denna undersökning har en journalistexamen och påvisar att han som studentradioaktiv insåg att han ville syssla med radio som yrke. Jag tolkar detta som att även R4 under sin studentradiotid hade ett tydligt fokus på en framtida anställning inom radiobranschen.

Begreppen som används i undersökningen anser jag vara relevanta och användbara för att tydliggöra resultaten.

Validiteten och reliabiliteten i detta arbete anser jag som stor då jag har använt en korrekt metod för att komma fram till mina resultat, som ger svar på forskningsfrågorna uppställda inför denna studie. Vidare anser jag att man, med hänsyn till denna studies storlek, kan utöka reliabiliteten genom att utöka storleken på en framtida studie inom detta område. Att det förelåg, och fortfarande finns, en kunskapslucka inom detta ämne råder det inga tvivel om. Denna undersökning bidrar dock till en viss förståelse till ämnet för studien, den svenska studentradiokulturen.

Metodkritik

Att använda halvstrukturerade djupintervjuer för att besvara syftet och frågeställningarna i detta arbete anser jag vara relevant, då jag har möjlighet att förutbestämma teman på frågor som jag vill ha svar på samt att förutom detta kunna bygga på med fler frågor under intervjun. Möjligtvis så vore det en god idé att komplettera dessa intervjuer med en enkät till fler personer för att samla in ytterligare empiri som man då kan jämföra med respondenternas tankegångar. Detta var dock ej möjligt i detta arbete med hänsyn till dess storlek och tidsram. Att se till att ha större spridning bland respondenterna när det gäller olika bakgrunder är också en aspekt som jag skulle ha i åtanke om jag skulle göra om insamlingen av empiri. Om detta arbete skulle göras igen så är en ytterligare utveckling att skapa fler intervjufrågor i förhand, detta för att få ut så mycket som möjligt av intervjuerna. Under insamlingen av empirin för detta arbete så märkte jag att det ibland var svårt att ställa följdfrågor till respondenterna beroende på deras svar vilket gjorde att vissa intervjuer blev något korta. Detta var svårt att förutse i början av detta arbete då jag på förhand inte kan veta hur utförligt respondenterna kommer svara på grundfrågorna.

Vidare forskning

Om det är på det viset att man har frihet att studera ett tema som intresserar en, kan den friheten upplevas frustrerande - så många möjligheter men så lite tid. (Booth, Colomb & Williams, 2004, s.51)

Detta citat speglar något av min känsla efter detta arbete. Studentradiokulturen i Sverige är otroligt intressant och det finns många aspekter att undersöka djupare.

Detta arbete ligger till god grund för att utvecklas i en större undersökning med ett större antal respondenter. Då svensk studentradio är så utforskat så möjliggör detta en stor chans till att fylla flera olika kunskapsluckor. Detta arbete fokuserar på upplevelsen hos de tidigare studentradioaktiva, ett annat perspektiv vore att försöka undersöka de stora radioaktörernas syn på studentradioaktiva. Hur ser exempelvis en HR-avdelning på SR på ett tidigare studentradioengagemang?

Käll- och litteraturförteckning

Booth, W. C, Colomb, G. G, Williams, J. M. (2004). *Forskning och skrivande - konsten att skriva enkelt och effektivt*. Lund: Studentlitteratur

Broadly, D. (1998). *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*. Skeptronhäftan nr 15. Uppsala: Uppsala Universitet

Coleman, James S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *The American Journal of Sociology*, Vol. 94, Supplement: Organizations and Institutions: Sociological and Economic Approaches to the Analysis of Social Structure. Chicago: The University of Chicago Press

Dyndahl, P, Nielsen, Siw G. (2012). Musikproduktion, kunskap och lärande. I G. Ternhag & J. Wingstedt (red.), *På tal om musikproduktion: Elva bidrag till ett nytt kunskapsområde*. Göteborg: Bo Ejeby. s.55-74

Folkestad, G. (2006). "Formal and informal learning situations or practices vs formal and informal ways of learning." *British Journal of Music Education*, 2006, 23:2, s.135-145

Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun: Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.

Göteborg studentradio, K103. §4, Föreningens syfte. I *Göteborgs studentradio, K103 stadga*. Antagen 2014-10-21.

Hartman, J. (2004). *Vetenskapligt tänkande: Från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur

Lidegran, I. (2009). *Utbildningskapital. Om hur det alstras, fördelas och förmedlas*. Diss. Uppsala: Uppsala Universitet.

Lin, N. (1999). Social Networks and Status Attainment. *Annual Review of Sociology* Vol. 25. Palo Alto: Annual Review

Millqvist, J, Segerstolpe, E. (2012). *Engagemang i studentföreningar - förbättrade framtida anställningsmöjligheter?* Examensarbete. Uppsala Universitet.

Norén, N. (2014). Prolog: Big Bang. I Uppsala Studentradio Alumniförening, *Signaler från ett sopnedkast - en radiohistoria*. Uppsala: Uppsala studentradio alumniförening

Repstad, P. (1999). *Närhet och Distans: Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Ruuth, Madeleine. (2015). *Aha, det är bara studentradio: En kvalitativ studie om medielandskapets underdog och kampen om legitimitet*. Examensarbete. Umeå Universitet

Rønning, R, Starrin, B. (2011). *Socialt kapital - i ett välfärdsperspektiv*. Malmö: Liber

Sauls, Samuel J. (2000). *The culture of American College Radio*. Iowa: Iowa State University Press

Statens offentliga utredningar. (2006) *För studenterna... - om studentkårer, nationer och särskilda studentföreningar*. SOU 2006:36
Studentradion i Sverige (SRS). §9.1, Skyldigheter. I *Studentradion i Sveriges stadga*. Antagen 2014-10-12.

Van Hove, G., van Hooff, Edwin A. J., & Lievens, F. (2009). Networking as a job search behaviour: A social network perspective. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, Vol 82:3.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

Elektroniska källor

Göteborgs studentradio, K103. http://www.k103.se/om_k103. (Hämtad 2015-12-01)

Studentradion i Sverige (SRS). <http://studentradion.se/om-srs/>. Hämtad 2015-10-14.

Weibull, L (i.d.). Närradio. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2015-12-01 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/närradio>